

मंत्रालयीन विभाग व महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग  
यांच्या कार्यालयातील लिपिक, लिपिक-टंकलेखक,  
टंकलेखक या संवर्गातील कर्मचा-यांना सहायक  
पदावर निवडीद्वारे नियुक्तीसाठी मर्यादित विभागीय  
स्पर्धा परीक्षा - २०१३

**महाराष्ट्र शासन**  
**सामान्य प्रशासन विभाग**  
**शासन परिपत्रक क्रमांक: मविप-१४१२/प्र.क्र.१५८/१४-अ**  
**मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.**  
**दिनांक : ३० डिसेंबर, २०१३**

**शासन परिपत्रक :-**

मंत्रालयीन विभाग व महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या कार्यालयातील लिपिक व लिपिक-टंकलेखक या संवर्गातील कर्मचा-यांना सहायकाच्या पदावर निवडीद्वारे नियुक्ती देण्यासाठी रविवार दि.२३ फेब्रुवारी, २०१४ रोजी मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षा घेण्याचे शासनाने महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या सहमतीने ठरविले आहे. प्रस्तुत परीक्षा महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत फक्त मुंबई केंद्रावर घेण्यात येईल.

२. मंत्रालयीन विभागामध्ये ७० व महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या कार्यालयामध्ये ६ जागा रिक्त असून त्याचा आरक्षणनिहाय तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	वर्गवारी	मंत्रालयीन विभागातील पदे	महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या कार्यालयातील पदे
१	खुले	३५	३
२	अनुसूचित जाती	९	०
३	अनुसूचित जमाती	७+७*	९*
४	विमुक्त जाती (अ)	३	९*
५	भटक्या जमाती (ब)	२	०
६	विशेष मागास प्रवर्ग	१	०
७	भटक्या जमाती (क)	६	९*
८	भटक्या जमाती (ङ)	०	०
	<b>एकूण</b>	<b>७०</b>	<b>६</b>

टीप :-

(१) उपरोक्त पदसंख्या व आरक्षणात बदल होण्याची शक्यता आहे.

(२) \*अशी खूण दर्शविलेली पदे अनुशेषाची आहेत.

**३. पात्रता विषयक अटी :-** ३.१ मंत्रालयीन विभाग व महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या कार्यालयातील लिपिक व लिपिक-टंकलेखक व टंकलेखक या संवर्गातील ज्या कर्मचाऱ्याची नियमित नियुक्तीच्या तारखेपासून (म्हणजेच आयोग पुरस्कृत तसेच अनुकंपा तत्वावर नियुक्ती केलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत त्याच्या नियमित नियुक्तीच्या तारखेपासून ज्याची सेवा अन्य कारणास्तव नियमित झाली आहे, त्याच्या बाबतीत सेवा नियमित केल्यासंबंधीच्या सामान्य प्रशासन विभागाच्या आदेशाच्या तारखेपासून तसेच पदोन्नत कर्मचाऱ्याच्या बाबतीत त्याच्या नियमित पदोन्नतीच्या तारखेपासून) दि.१ जानेवारी, २०१३ रोजी सलग ७ (सात) वर्षे नियमित सेवा (विनाखंड) पूर्ण झालेली आहे, फक्त अशाच कर्मचाऱ्यांना प्रस्तुत परीक्षेसाठी प्रवेश देण्यात येईल.

**३.२** कोणत्याही परिस्थितीत मंत्रालयीन विभाग व महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या कार्यालयातील लिपिक व लिपिक-टंकलेखक व टंकलेखक या संवर्गातील पदावरील अभावित नियुक्तीचा कालावधी पात्रतेसाठी गणण्यात येणार नाही.

**३.३** ज्या टंकलेखकांनी दि. २६ नोव्हेंबर, १९९० रोजीच्या शासन निर्णयानुसार संयुक्त संवर्गात येण्याचा विकल्प दिला आहे; असे टंकलेखक अन्य अटीची पूर्तता करीत असतील तर त्यांनाही सदर परीक्षेत प्रवेश देण्यात येईल.

**३.४** ज्या टंकलेखकानी सयुक्त संवर्ग न स्वीकारता, टंकलेखक पदाची उच्च वेतन श्रेणी स्वीकारली आहे, तसेच लिपिकवर्गीय कर्मचाऱ्यासाठी असलेली सेवा प्रवेशोत्तर प्रशिक्षण परीक्षा (पीआरटी) उत्तीर्ण न झालेले अथवा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट न देण्यात आलेले लिपिकवर्गीय कर्मचा-यांना प्रस्तुत परीक्षेस प्रवेश देण्यात येणार नाही.

**४.** उमेदवारांनी अर्ज केल्याची माहिती आपल्या विभाग / कार्यालयप्रमुखांना कळविणे आवश्यक असून, (याकरीता उमेदवाराने ऑनलाईन पध्दतीने आयोगाकडे पाठविलेल्या आवेदन अर्जाची प्रत संबंधित विभाग/कार्यालय प्रमुखांना सादर करणे आवश्यक आहे) उमेदवारांचा अर्ज विचारात घेण्यास विभाग / कार्यालयप्रमुखांचा कोणताही आक्षेप असल्यास तसे विभाग / कार्यालयप्रमुखांनी दि. १९ जानेवारी, २०१४ पर्यंत आयोगास कळविणे आवश्यक आहे. मात्र अर्ज विचारात घेण्यास हरकत नसल्यास आयोगास तसे कळविण्याची आवश्यकता नाही.

#### ५. परीक्षा केंद्र

परीक्षा केंद्र	केंद्र संकेतांक
मुंबई	३०

#### ६. शुल्क :-

६.१ अमागास - ४१५/-      ६.२ मागासवर्गीय - २१५/-

## ७. अर्ज करण्याची पद्धत :-

७.१ प्रस्तुत परीक्षेसाठी अर्ज फक्त ऑनलाईन पद्धतीने स्वीकारण्यात येतील. इतर कोणत्याही प्रकारे अर्ज स्वीकारण्यात येणार नाहीत.

७.२ पात्र उमेदवाराला वेब-बेस्ड (Web-based) ऑनलाईन अर्ज [www.mahaonline.gov.in](http://www.mahaonline.gov.in) या वेबसाईटद्वारे दिनांक ३० डिसेंबर, २०१३ ते दि. १९ जानेवारी,, २०१४ या कालावधीतच सादर करणे आवश्यक राहील.

७.३ ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज सादर करण्याच्या सविस्तर सूचना आयोगाच्या [www.mpsc.gov.in](http://www.mpsc.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत.

७.४ विहित पद्धतीने आयोगास अर्ज सादर केल्यानंतर विहित मुदतीत परीक्षा शुल्क भरल्याशिवाय अर्ज विचारात घेतला जाणार नाही.

७.५ आयोगाने निश्चित केलेले परीक्षा शुल्क खालील पद्धतीने भरता येईल.

(१) भारतीय स्टेट बँकेमध्ये चलना व्दारे (२) नेटबँकिंग (३) डेबिट कार्ड (४) क्रेडिट कार्ड

७.६ परीक्षा शुल्काचा भरणा करण्याकरिता उमेदवारांनी खाली नमूद केलेल्या पद्धतींचा अवलंब करावा :-

(१) शुल्क भरण्याकरिता मुख्य पृष्ठाच्या डाव्या भागावरील “ माझे खाते ” या लिंक वर किलक करावे.

(२) “माझे खाते ” या लिंक वर किलक केल्यानंतर उमेदवाराने अर्ज केलेल्या पदांची यादी शुल्क भरल्याच्या / न भरल्याच्या नोंदीसह दिसेल. ज्या पदासमोर “ - Unpaid ” असे लिहिलेले असेल, त्या ठिकाणी “ -Pay Now ” अशी लिंक उपलब्ध असेल.

(३) ““ Pay Now ” या लिंक वर किलक केल्यानंतर दोन पर्याय उपलब्ध होतील. १. ऑनलाईन पेमेंट २. चलनाद्वारे

(४) उमेदवार क्रेडिट कार्ड, डेबिट कार्ड अथवा नेटबँकिंगच्या सहाय्याने ऑनलाईन पेमेंट करू शकतील.

(५) उमेदवाराने चलनाद्वारे हा पर्याय निवडल्यास, उपलब्ध होणा-या चलनाची प्रत घेऊन भारतीय स्टेट बँकेच्या कोणत्याही शाखेत, बँकेच्या कार्यालयीन वेळेत शुकलाचा भरणा केला जाऊ शकतो.

(६) ज्या उमेदवारांना भारतीय स्टेट बँकेमध्ये चलनाद्वारे शुल्क भरावयाचे आहे असे उमेदवार अर्ज सादर केल्याच्या दोन तासानंतर अथवा शेवटच्या दिवशी अर्ज सादर करणा-या उमेदवारांनी त्यापुढील कामकाजाच्या दिवशी बँकेच्या कार्यालयीन वेळेत परीक्षा शुल्क भरणे आवश्यक आहे.

- (७) परीक्षा शुल्काचा भरणा केल्यानंतर - उमेदवाराला परीक्षा केंद्राची निवड करणे आवश्यक आहे. त्याकरिता “ माझे खाते ” मधील आवश्यक पदाची निवड करावी. त्यानंतर “ केंद्र निवडा ” या पर्यायावर किलक करावे. सदर पर्यायांतर्गत निवडलेल्या केंद्राची क्षमता दर्शविली जाईल. जर केंद्राच्या क्षमतेइतक्या उमेदवारांचे अर्ज तत्पूर्वी प्राप्त झाले असतील, तर सदर केंद्र उपलब्ध नसून, दुसरे केंद्र निवडावे, असा संदेश प्राप्त होईल. केंद्राची निवड केल्यानंतर सेव्ह बटनावर किलक केल्यास केंद्र निवडीची व अर्ज भरण्याची प्रक्रिया पूर्ण होईल.
- (८) जे उमेदवार भारतीय स्टेट बँकेमध्ये चलनाद्वारे शुल्काचा भरणा करतील, असे उमेदवार शुल्क भरल्याच्या दिनांकाच्या दुस-या दिवशी केंद्र निवडीची प्रक्रिया करु शकतील. जर हा दुसरा दिवस कार्यालयीन सुट्टी अथवा रविवारचा असेल तर उमेदवार सदर कार्यावाही त्यानंतर लगेच येणा-या पुढील कार्यालयीन कामकाजाच्या दिवशी करु शकतील.

८. प्रस्तुत परीक्षेपूर्वी ७ दिवस अगोदर उमेदवारास प्रवेशप्रमाणपत्र त्याच्या प्रोफाईलद्वारे उपलब्ध करून देण्यात येईल. त्याची प्रत उमेदवाराने परीक्षेपूर्वी डाऊनलोड करून घेणे व परीक्षेच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे.

९. परीक्षेच्या वेळी उमेदवाराने प्रवेश प्रमाणपत्र आणणे सक्तीचे आहे. त्याशिवाय, परीक्षेस प्रवेश दिला जाणार नाही.

१०. **विहित पद्धतीने अर्ज सादर करून शुल्क भरण्याची कार्यावाही दिनांक दि. १९ जानेवारी, २०१४ रोजी २३.५९ वाजेपर्यंत पूर्ण करणे आवश्यक आहे. त्यानंतर सदर वेबलिंक बंद होईल.**

११. **चलनाद्वारे परीक्षाशुल्क भरावयाचे झाल्यास भारतीय स्टेट बँकेमध्ये दिनांक दिनांक २० जानेवारी, २०१४ पर्यंत बँकेच्या कार्यालयीन वेळेत भरणे बंधनकारक आहे. विहित दिनांकानंतर परीक्षा शुल्क भरल्यास वैध मानले जाणार नाही, तसेच परीक्षा शुल्काचा परतावाही केला जाणार नाही. प्रस्तुत परिपत्रकामध्ये परीक्षेसंदर्भातील संक्षिप्त तपशील दिलेला आहे. अर्ज करण्याची पद्धत, आवश्यक अर्हता, आरक्षण, वयोमर्यादा, शुल्क, निवडीची सर्वसाधारण प्रक्रिया, परीक्षा योजना, अभ्यासक्रम, इत्यादीबाबतच्या सविस्तर तपशीलासाठी आयोगाच्या [www.mpsc.gov.in](http://www.mpsc.gov.in) व [www.mahaonline.gov.in](http://www.mahaonline.gov.in) या वेबसाईटवरील मर्यादित विभागीय परीक्षा अंतर्गत "उमेदवारांना सर्वसाधारण सूचना" तसेच "परीक्षा" या विभागातील "सहायक मर्यादित विभागीय परीक्षा" मध्ये उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या माहितीचे कृपया अवलोकन व्हावे. आयोगाच्या वेबसाईटवर प्रसिद्ध करण्यात आलेली माहिती अधिकृत समजण्यात येईल. प्रस्तुत परिपत्रक आयोगाच्या वेबसाईटवरही उपलब्ध आहे.**

१२. अर्जात नमूद केलेल्या माहितीच्या आधारे ते परिपत्रकातील विहित अर्हतेबाबतच्या अटींची पूर्तता करतात असे समजून पात्रता न तपासता आयोगाकडून त्यांना तात्पुरता प्रवेश दिला जाईल. परंतु परीक्षेपूर्वी अथवा परीक्षेनंतर कोणत्याही टप्प्यावर, उमेदवाराने अर्जात नमूद केलेली माहिती चुकीची वा खोटी असल्याचे अथवा उमेदवार विहित अर्हतेची पूर्तता करीत नसल्याचे आयोगास आढळल्यास अशा

उमेदवारांची उमेदवारी कोणत्याही टप्प्यावर रद्द करण्यात येईल आणि त्याबाबतचा आयोगाचा निर्णय अंतिम राहिल.

**१३. आयोगातर्फे घेण्यात येणा-या स्पर्धा परीक्षांपैकी ज्या परीक्षा वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या (Objective Type Multiple Choice) प्रश्नपत्रिका असतील त्यासाठी आयोगाने निगेटिव गुणांची (Negative Marking) पद्धत लागू करण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यामुळे उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचुक उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावी. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील.**

**१४. उमेदवारांना इशारा :-** अर्जात हेतुपुरस्सर खोटी माहिती देणे किंवा खरी माहिती दडवून ठेवणे किंवा त्यात बदल करणे किंवा दाखल्याच्या प्रतीतील नोंदीत अनधिकृतपणे खाडाखोड करणे किंवा खाडाखोड केलेले वा बनावट दाखले सादर करणे, आयोगाने वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांचे पालन न करणे, परीक्षा कक्षातील गैरवर्तन, परीक्षेच्या वेळी नक्कल करणे, वशिला लावण्याचा प्रयत्न करणे यासारखे अथवा परीक्षा कक्षाच्या बाहेर अथवा परीक्षेनंतरही तसेच अन्य कोणतेही गैरप्रकार करणा-या उमेदवारांना विशिष्ट किंवा सर्व परीक्षांना वा निवडींना अनर्ह ठरविणे, काळ्या यादीत समाविष्ट करणे व प्रतिरोधीत करणे (DEBAR) यापैकी प्रकरणपरत्वे योग्य त्या शिक्षा करण्याचा तसेच प्रचलित कायदा व नियमाच्या अनुषंगाने योग्य ती कारवाई करण्याचे अधिकार आयोगाला असतील. यासंदर्भात शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्याचे अधिकार त्याच्या विभाग/कार्यालय प्रमुखास असतील. तसेच त्याला विभाग प्रमुखाकडून/शासनाकडून शासकीय सेवेतून बडतर्फ केले जाण्याची शक्यता आहे. विहित केलेल्या अहंतेच्या अटी पूर्ण न करणारा उमेदवार कोणत्याही टप्प्यावर निवड होण्यास अपात्र ठरेल आणि/किंवा इतर योग्य अशा शिक्षेला पात्र ठरेल.

**१५. परीक्षेतील गैरप्रकार करणा-यांना इशारा :-** आयोगातर्फे घेण्यात येणा-या परीक्षेत अथवा परीक्षेनंतरही कोणत्याही प्रकारचा गैरप्रकार करणे जसे प्रश्नपत्रिका फोडणे, बनावट प्रश्नपत्रिकांची विक्री करणे अथवा परीक्षेत अनधिकृत साहित्याआधारे नक्कल करणे, दुस-या उमेदवारांकडून मदत घेणे, दुस-या उमेदवारास मदत करणे अथवा कोणत्याही प्रकारे आपली ओळख पटेल अशी कृती करणे, वा तसा प्रयत्न करणा-या उमेदवारांवर तसेच उमेदवार नसलेल्या पण गैरप्रकार करणा-या व्यक्तीवर "महाराष्ट्र प्रिव्हेन्शन ऑफ मालप्रॅक्टीसेस ॲट युनिवर्सिटी, बोर्ड ॲन्ड अदर स्पेसिफाईड एकझामिनेशन्स ॲक्ट, १९८२" खाली तसेच प्रचलित कायदा व नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल. त्याव्यतिरिक्त संबंधित उमेदवारास सदर परीक्षेसाठी अथवा आयोगामार्फत घेण्यात येणा-या सर्व परीक्षा वा निवडीसाठी कायमस्वरूपी प्रतिरोधित (DEBAR) सुधा करण्यात येईल, याचीही उमेदवारांनी नोंद घ्यावी. तसेच त्याला विभाग प्रमुखाकडून/शासनाकडून शासकीय सेवेतून बडतर्फ केले जाण्याची शक्यता आहे.

**१६. प्रस्तुत परीक्षेचा अभ्यासक्रम परीक्षा योजना व अन्य माहिती आयोगाच्या [www.mpsc.gov.in](http://www.mpsc.gov.in) या वेबसाईटवर उपलब्ध आहे. तसेच सदर परिपत्रकासोबतच्या विवरणपत्र-१ मध्ये परीक्षेची योजना व अभ्यासक्रमाचा समावेश केला आहे.**

१७. सदर परिपत्रक रजेवर / प्रतिनियुक्तीवर असणा-या कर्मचा-यांसह सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणावे.

१८. आयोगाचे अध्यक्ष, सदस्य किंवा अधिकारी यांच्यावर प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष दडपण आणण्याचा कोणताही प्रयत्न केल्यास अशा उमेदवारास आयोगाच्या निवडीपासून अपात्र ठरविण्यात येईल.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१३१२३०१५२८३३२१०७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सु. मो. महाडिक)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. सर्व मंत्रालयीन विभाग,
२. महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (पत्राने)

## विवरणपत्र - १

### सहायक मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षा-२०१३

### -परीक्षा योजना व अभ्यासक्रम -

- १.१ परीक्षा टप्पे :- एक लेखी परीक्षा. लेखी परीक्षेच्या गुणांच्या आधारे अंतिम निवड करण्यात येईल.

१.२ एकूण गुण ६०० गुण

१.३ एकूण प्रश्नपत्रिका दोन.

१.४ प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप -- वस्तुनिष्ठ.

१.५ परीक्षेचा कालावधी - प्रत्येकी अडीच तास.

१.६ परीक्षा केंद्र :- प्रस्तुत परीक्षा फक्त मुंबई केंद्रावर घेण्यात येईल.

परीक्षा केंद्र	केंद्र संकेतांक
मुंबई	३०

## १.७ परीक्षा योजना व स्वरूप :-

- (१) प्रश्नपत्रिका क्रमांक - १ मराठी भाषेतून असेल.  
 (२) प्रश्नपत्रिका क्रमांक - २ मराठी भाषेतून असेल.

१.४ एकण प्रश्नपत्रिका - दोन. प्रत्येक प्रश्नपत्रिकेच्या तपशील खालीलप्रमाणे आहे -

(एक) - प्रश्नपत्रिका - १

प्रश्न संख्या	गुण
१) आकलन :- अ) इंग्रजीतून मराठी भाषांतर व त्यावरील व्याकरण विषयक प्रश्न ब) मराठीतून इंग्रजीत भाषांतर व त्यावरील व्याकरण विषयक प्रश्न क) मराठी उतान्यावरील प्रश्न ड) इंग्रजी उतान्यावरील प्रश्न	३०
	६०
२) लेखन :- अ) टिप्पणी ब) पत्रव्यवहाराची साधी प्रकरणे	२०
	४०
३) व्याकरण :- शुद्धलेखन व विरामचिन्हे यांचे नियम, शब्दांच्या जाती (प्रकार), काळ व अर्थ, वाक्यप्रकार, शब्दसिध्दी पारिभाषिक शब्द, म्हणीचा अर्थ व उपयोग, वाक्प्रचारांचा अर्थ व उपयोग, भाषेचे अलंकार इत्यादी	१००
	२००

(दोन) - प्रश्नपत्रिका - २ : मंत्रालयातील लिपिकवर्गीय कर्मचाऱ्यांनी विभाग-अ आणि विभाग-ब, सोडविणे आवश्यक आहे व महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगातील लिपिकवर्गीय कर्मचाऱ्यांनी विभाग-अ आणि विभाग-क सोडविणे आवश्यक आहे.

विभाग - अ : मंत्रालय व आयोग यांच्या सामाईक कामकाजाविषयीचे घटक :-	प्रश्न संख्या	गुण
१) भारताचे संविधान :- मूलभूत अधिकार (अनुच्छेद १२ ते ३०) राज्य धोरणाची निदेशक तत्वे (अनुच्छेद ३६ ते ५१) मूलभूत कर्तव्ये (अनुच्छेद - ५१ (क))	२५	५०
२) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम, १९७९	२५	५०
३) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ : नियम क्र. ९ ते २०, २७, ३१ ते ४५, ४७.	२५	५०
विभाग- अ ची एकूण प्रश्नसंख्या ७५ व एकूण गुण :- १५०		

विभाग - ब: फक्त मंत्रालयाच्या कामकाजासंबंधीचे घटक :-	प्रश्न संख्या	गुण
(१) मंत्रालयातील कार्यालयीन पद्धतीची नियमपुस्तिका.	१५	३०
(२) (अ) मंत्रालयातील कामकाजविषयक नियम व त्यासंबंधीच्या सूचना. (ब) प्रशासकीय सुधारणा वा कल्याणकारी धोरणे यासंबंधात अंमलबजावणीसाठीचे शासनाचे धोरण वेळोवेळी शासनाने घेतलेले निर्णय.	२५	५०
(३) <b>विधीमंडळ कामकाज :-</b>  (अ) <b>विधानसभा नियम</b> - नियम क्रमांक ६८,६९,७०,७२,७४ [प्रश्न] , ८६ [अल्प मुदतीच्या नोटीसीचे प्रश्न] , ९० [पुरवणी प्रश्न] , ९२,९४ [अर्धातास चर्चा], १०१ ते १०३ [अल्पवेळ चर्चा], १०६ ते ११० [ठराव], १९८ व १९९[संयुक्त समित्या], २०६ व २०७ [ लोकलेखा समिती], २०८ ते २१० [अंदाज समिती], २२६ ते २२८ [आशवासन समिती].  (ब) <b>विधान परिषद नियम</b> - नियम क्र. ६६,६७,६८,७०,७२ [प्रश्न], ८४ [अल्पसूचना प्रश्न], ८८ [पुरवणी प्रश्न], ९०,९२ [अर्धातास चर्चा], ९७ ते ९९ [अल्पकालिन चर्चा], १०२ ते १०६ [ठराव]	२५	५०
(४) भारताचे संविधान भाग-६ मधील प्रकरण १ ते ४ [अनुच्छेद १५२ ते २१३]	१०	२०
विभाग- ब ची एकूण प्रश्नसंख्या ७५ व एकूण गुण :- १५०		

### किंवा

विभाग - क : फक्त आयोगाच्या कामकाजासंबंधीचे घटक	प्रश्न संख्या	गुण
(१) भारताच्या संविधानातील लोकसेवा आयोगासंबंधीचे अनुच्छेद ३१५ ते ३२३.	१५	३०
(२) (अ) महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगातील कार्यालयीन कार्यपद्धती. (ब) प्रशासकीय सुधारणा वा कल्याणकारी धोरणे यासंबंधात अंमलबजावणीसाठीचे शासनाचे धोरण वेळोवेळी शासनाने घेतलेले निर्णय.	२०	४०
(३) महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग व शासन दरर्यानच्या पत्रव्यवहार करण्याविषयीच्या कार्यपद्धती व त्यासंबंधीच्या सूचना.	२०	४०
(४) महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत प्रसिद्ध करण्यात येणा-या अधिसूचना, जाहिराती व वार्षिक अहवाल.	२०	४०
विभाग- क ची एकूण प्रश्नसंख्या ७५ व एकूण गुण :- १५०		

१. ९ प्रस्तुत परीक्षेकरिता कोणत्याही प्रकारची पुस्तके, तसेच कोणत्याही प्रकारची तयार केलेली पुस्तके, संदर्भ ग्रंथ, टिप्पण्या इत्यादीचा वापर करता येणार नाही.